

Транзитні потужності нафтопровідної системи дозволяють Україні – грати значну роль в транспортуванні нафти на європейські та світові ринки. Але для цього необхідно підтримувати цю систему в надійному стані, проводити зважену тарифну політику та забезпечити наповнення транзитних

– потужностей нафтою, а також успішно долати зовнішні та внутрішні виклики

– на цьому шляху. [2] Серед зовнішніх викликів слід назвати політику Росії (головного постачальника нафти) націлену на зменшення своєї залежності від України в частині транзиту і на перешкоджання постачання і транзиту каспійської нафти неконтрольованими Росією маршрутами. Серед внутрішніх викликів – ускладнення доступу до інвестицій на модернізацію нафтопровідної системи, більша частина обладнання якої є зношеним, морально застарілим і характеризується зависокими (за європейськими нормами) експлуатаційними витратами.

Отже, для збереження транзитних обсягів нафти та газу з Росії необхідно створити сприятливі умови транспортування, оптимізувати тарифи, митні збори, відмовитись від адміністративних методів регулювання цін на нафтопродукти, забезпечити надійність транзиту за рахунок модернізації, автоматизації, впровадження систем захисту, систем обліку обсягів і якості та ін.

Література

1. Інформаційна довідка «Укртранснафта»: [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrtransnafta.com/ua/press/service>
2. Іванух Р.А. Стратегічні проблеми розвитку нафтогазового комплексу України/ Р.А. Іванух// Регіональна економіка. – 2010. – №2. – С. 16-25
3. Офіційний сайт Міністерства енергетики та вугільної промисловості України. – Режим доступу: <http://mpe.kmu.gov.ua/fuel/control/uk/index>

УДК 336.77:332.2

*Л.В. Сікач, студентка гр.403-ЕФ,
О.М. Дахно, ст.викладач
Полтавський національний технічний
університет імені Юрія Кондратюка*

ПРОБЛЕМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ВИКОРИСТАННЯ ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ

Питання реформування ПДВ є одним з найбільш актуальних у становленні загальної системи оподаткування держави. Метою реформування більшості країн є заходи, спрямовані на збільшення податкових надходжень до бюджету. Основним інструментом реалізації цих заходів є підвищення ставок податків на споживання і інших.

В 2000-2008 рр. до підвищення ставок ПДВ вдалися низка країн – Греція, Мальта, Нідерланди, Німеччина, Португалія і Словенія, потім в 2009-2010 рр. – Естонія, Латвія, Литва, Угорщина й Чехія, а також Греція, Іспанія, Португалія, Фінляндія. Майже усі зазначені країни, окрім Литви та Ірландії, крім стандартної підвищили знижені ставки податку (мають бути не менше 5 %, можуть встановлюватись на продукти харчування, напої (крім алкогольних), послуги та товари, які застосовуються у сільському господарстві (крім машин та обладнання), ліки, книги, газети, соціальне житлове будівництво, послуги у прикордонній справі). Деякі з країн (Естонія, Латвія і Литва) звузили сферу застосування цих ставок.

У 2011 р. до країн ЄС, що розв'язують проблему фіскальної консолідації за рахунок підвищення ролі ПДВ, приєдналися Великобританія, Італія, Латвія, Польща, Португалія, Словаччина (підвищенням стандартних ставок) і Болгарія, Греція, Латвія, Мальта, Польща (підвищенням занижених ставок ПДВ). Латвія збільшилася стандартну і занижену ставки ПДВ, відмовившись від застосування зниженої ставки щодо електроенергії й природного газу для населення.

У 2013 році ставки ПДВ переглянули Ірландія, Іспанія, Кіпр, Нідерланди, Словенія, Угорщина, Фінляндія та Чехія та підвищили їх на 1,2 чи 3 в.п., при цьому також були підвищені занижені ставки в Ірландії, Іспанії, Словенії, Фінляндії та Чехії.

Франція у 2012 р. підвищила занижену ставку ПДВ із 5,5 до 7 % щодо послуг ресторанів, книг, проїзду в громадському транспорті, ремонту житла, послуг із прибирання, при цьому продукти харчування оподатковуються за ставкою 5,5 %.

Загалом протягом 2009 — 2013 рр. лише п'ять із двадцяти восьми країн ЄС (Данія, Люксембург, Мальта, Німеччина, Швеція), не переглядали ні стандартну, ні знижені ставки ПДВ. При цьому дві країни (Данія і Швеція) застосовують стандартну ставку податку, що дорівнює 25 %. У всіх країнах, де ставки переглядалися, відбулося їх підвищення, окрім Латвії (зниження стандартної ставки на 1 в.п.).

В 2013 році було розроблено законопроект «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо подальшого вдосконалення оподаткування податком на додану вартість» в якому було закладено зниження з 1 січня 2014 року ПДВ до 9 % з одночасним скасуванням пільги з ПДВ та паралельне введення податку з обороту із ставками 1 та 2% залежно від виду діяльності, але у Законі України «Про державний бюджет на 2014 рік» не передбачається зниження ставок ПДВ.

Румуни й Хорватія почали використовувати новий механізм утримання ПДВ із 2005 — 2006 рр., для зменшення масштабів ухилення від сплати податку та шахрайських схем із його використанням.

У цих країнах обернений ПДВ застосовується в основному в галузях будівництва, лісового господарства, операціях із металобрухтом і

продуктами металопрокату, а також із нерухомістю. Зазначені галузі обрано як найуразливіші до зловживань із ПДВ.

Як зазначають румунські фахівці в галузі оподаткування, рішення щодо використання механізму оберненого ПДВ було прийнято внаслідок отримання великої кількості тривожних сигналів від представників бізнес-середовища й територіальних фіскальних органів щодо рівня сплати ПДВ.

Передусім зазначимо, що європейські країни використовують поняття вхідного ПДВ (VAT input) у розумінні податку, який нараховується на придбані товари (податок на покупки) і дає право на податковий кредит, а поняття вихідного ПДВ (VAT output) – у розумінні податку, що нараховується на продажі та є податковим зобов'язанням платника.

Пропозиції щодо введення податку з обороту мають певні недоліки введення податку з обороту є його кумулятивний ефект, при якому найбільше постраждають споживачі. Також це відчує сфера торгівлі і посередництва, так як новий посередник, нова ланка в ланцюжку від виробника до споживача буде платити додатковий податок.

Можна говорити, що дане нововведення може бути цікавим для бізнесу, в тому випадку, коли виробник поставлятиме свою продукцію відразу на ринок для продажу без посередників. Одночасно від нововведень постраждають підприємства, бізнес яких реструктуризований. Тобто коли існує певна група пов'язаних компаній, кожна з яких має своє призначення та всі компанії задіяні у виробництві товару (робіт, послуг). У такій моделі побудови бізнесу додатковий ПДВ додаватиметься до ціни товару (робіт, послуг) на кожному етапі, на кожному підприємстві групи.

Отже, реформування ПДВ є необхідним. Але запропоновані нововведення мають неоднозначний характер. Необхідно зважити всі «за» і «проти». В результаті аналізу іноземного досвіду, можна говорити про запровадження занижених ставок для окремих галузей, операцій, а також реформування механізму стягнення даного виду податку.

Література

1. *Податкова система України: Підручник / За ред. В.М. Федосова- К.: Либідь, 1994. – 463 с.*
2. *Соколовська А.М. Податкова політика в Україні в контексті тенденцій реформування оподаткування у країнах ЄС/ А.М. Соколовська, Т.В. Кошук // Фінанси України. – 2012. - №1. – С.94-115.*
3. *Соколовська А.М. Дискусійні питання реформування ПДВ / А.М. Соколовська, В.О. Твардієвич // Фінанси України. – 2011. - № 8. – С. 35-50.*
4. *Податок з обороту: новація, яка сприймається неоднозначно. – Режим доступу: <http://ukurier.gov.ua/uk/articles/podatok-z-оборотu-novaciya-yaka-spriymayetsya-neod>.*